

[Tholstrup.]

varer er steget 15, 20, 30, 45, ja, helt op til 50 pct. for enkelte varegrupper vedkommende, altså en større stigning for enkelte varegrupper vedkommende end den devaluering, der har fundet sted, ialt anslået til en merudgift for Danmark på $\frac{1}{4}$ milliard eller 250 mill. kr.

Hertil kommer så prisstigningen på kullene, som blev meddelt for tre uger siden, hvilken stigning også påvirker priserne på kul fra anden side. Denne meddelelse var en stor overraskelse for regeringen og landet, ikke fordi der var noget særligt bemærkelsesværdigt i de øgede priskrav, men fordi meddelelsen kom efter forhandlingerne med englænderne den 28. oktober, hvorunder man fik det indtryk, at der ikke ville komme forhøjelser på dette område. Og det var denne meddelelse, der udløste vor reaktion.

Udgiftsstigningen på de her nævnte områder kan beregnes til rundt 400 mill. kr., vi får altså for 400 mill. kr. mindre hjem eller skal betale 400 mill. kr. mere, om man vil, hvortil kommer den meningsløse prisnedsættelse på vore landbrugsprodukter, især smør, på ca. 100 mill. kr.

Det foreløbige resultat af devalueringen er altså et minus på 500 mill. kr. på et år eller $\frac{1}{2}$ milliard. Ikke alene er forudsætningerne for prisnedsættelserne for smørret faldet bort, men der er sandelig skabt forudsætninger for væsentlige prisforhøjelser, så vi igen kan få mere markedsbetonede priser for vore varer eller i det mindste få genoprettet det bytteforhold, der herskede før 18. september mellem danske eksportvarer til England og de varer, vi købte i England, altså samme antal kilo smør til betaling for en ton kul eller jern o. s. v.

Når jeg i forespørgslen særlig har nævnt smørret, er det fordi forholdet her er særlig grelt. Landmænd i andre lande får jo 50 pct. mere for disse varer, end vore landmænd opnår i England, om hvilket land vi retfærdigvis må erkende, at det til gengæld gav os en langtidsaftale — men en langtidsaftale, som nu viser sig at være mere til skade end til gavn. At devalueringen nødvendigvis betydelige prisforbedringer, er klart, men den danske landmand og det danske samfund har efterhånden vænnet sig til, at staten ordner alt, og sidder derfor — officielt tålmodigt — stille og venter på, at tingene skal blive ordnet for dem på bedste måde. Men kommer man i disse dage ud blandt landmændene, mærker man en stadig stigende uro. Der er ved at opstå en tillidskrise overfor organisationslederne og bestyrelserne i andelsforetagender og navn-

lig overfor politikerne, som skal varetage landets interesser.

De udtryk, som i disse dage anvendes om selve regeringens evner på det handelsmæssige område, skal jeg skåne regeringen for. Men det er nu min opfattelse, at man i handel står sig bedst ved at kende både købers og sælgers interesser til bunds. Der er ingen grund til at gøre hemmeligheder ud heraf. Kun den handel er rigtigt gjort, som begge parter er tjent ved. En forretning, der kun er til gavn for den ene part, er ingen sund forretning og vil hurtigt vise sig også at blive til skade for den part, som tilsyneladende har lavet en såkaldt god forretning.

I visse kredse herhjemme var man glad for langtidsaftalen, men devalueringen har jo væltet hele denne langtidsaftale, så den i dag vel nærmest må betragtes som et økonomisk fejlgreb, idet man ikke i langtidsaftalen sikrede sig, at den aftalte pris nogenlunde bevarer bytteforholdet mellem eksport- og importvarerne fra de to deltagerlande. Som det nu har udviklet sig, betyder langtidsaftalen, at vi har devalueret smørret 41 pct. — nemlig fra 127 dollarcent til 75 dollarcent pr. kg —, eller at vi har nedsat prisen fra 6 kr. 12 øre til 3 kr. 60 øre i førdevalueringskroner. Vi sælger verdens bedste smør til verdens laveste pris.

Da der efter regeringens og organisationernes opfattelse imidlertid endnu er så stor tilfredshed med langtidsaftalerne, ville det så ikke være en idé, om man, så længe man laver den slags aftaler, straks udstykker disse leveringsforpligtelser fremover helt ud til den enkelte landmand, således at hver enkelt landmand kan tage stilling til, om han ønsker sine produkter solgt til faste sekundapriser på femårskontrakt, eller han ønsker at tage chancer og risiko ved at sælge sit smør på sekundære markeder til prima priser — dagens markedspriser. Og ønsker en landmand ikke at deltage med alle sine køer i den spekulation, det er at sælge til fast pris, så skulle der jo ikke være noget i vejen for, at han binder sig til sit mejeri med halvdelen af sine køer til fast pris, medens han med den anden halvdel tager chancen for at opnå en bedre markedspris. Jeg tror, det vil være en farbar vej til at komme væk fra de tosidede handelsaftaler, og derved genindfører man desuden den demokratiske ordening, at en mand må sælge sine produkter til hvem, han vil, og for den pris, han vil, og ikke som nu skal være tvunget gennem medlemskab af en produktionsforening til at deltage